

LA LLENGUA D'ÚS EN INTERPEL·LACIONS TELEFÒNIQUES A IMPREMPTES DE MALLORCA

M. José Baidez Sánchez

Universitat de les Illes Balears

1. INTRODUCCIÓ

Les Illes Balears, com ha passat en moltes societats de característiques semblants, durant els darrers anys ha experimentat canvis profunds en àmbits molt diversos, els quals han incidit, de manera més o menys directa, en la situació de la llengua catalana.

Per això, la realització d'estudis per comprovar quina és la situació de la llengua pròpia de la nostra comunitat ens pot aportar dades interessants per entendre la realitat balear i, alhora, per poder intervenir-hi amb la finalitat de millorar-la.

L'objectiu de la nostra recerca ha estat saber la proporció d'un determinat tipus d'establiments oberts al públic (en aquest cas impremtes de Mallorca) en què, quan hi establím contacte telefònic, la persona que atén el telèfon, en ser interpel·lada en català:

- a) entén el missatge;
- b) manté la conversa en català;
- c) en quina llengua et contesta al telèfon.

Pel nostre coneixement previ sobre la situació, hem pogut partir de diverses suposicions, entre les quals hi ha, per exemple, que, a l'hora de fer les trucades a una impremta situada a un poble, obtindràs més respostes en català que quan es tracta d'una impremta situada a Palma, o que també hi ha més possibilitats d'obtenir respostes en català per part de l'interlocutor quan, a la guia telefònica, el nom de l'establiment és en català. En aquest sentit, hem considerat que seria oportú comparar els resultats obtinguts a Palma i a la resta de Mallorca.

2. METODOLOGIA

2.1. Selecció de la població estudiada

Per tal de dur a terme aquesta investigació, hem fet

servir les Pàgines Grogues (exactament pàgines 428 i 429) per tenir els números de telèfon de diverses impremtes. No s'ha telefonat a totes les impremtes, sinó que abans de començar el treball d'investigació, s'han elegit a quines es telefonaria i també s'han repartit aquestes entre na Maria Victòria Vila Avellán i na Maria José Baidez Sánchez.

Les preguntes i comentaris als quals vàrem recórrer per mantenir la conversa i aconseguir que parlés la persona de l'establiment que atenia al telèfon eren demanar si en aquella impremta editaven llibres per encàrrec, segons la seva resposta es responia que el llibre que es volia editar era de poesia i també es donava informació sobre alguna característica del llibre; o si la resposta era negativa, es demanava si coneixien qualche impremta que ho fes o altre tipus de comentari. S'havia d'intentar mantenir la conversa fins que l'interlocutor hagués fet algunes frases.

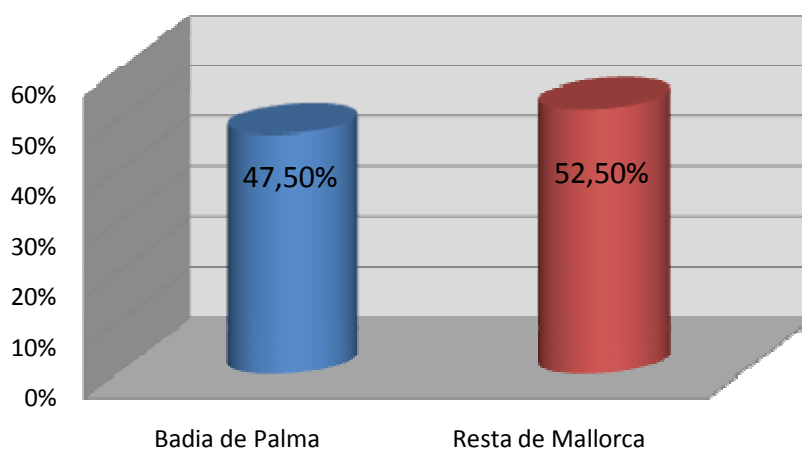
Es varen fer les telefonades els dies 14, 27 i 28 de desembre dins una franja horària de 12 a 13.30 i 17 a 19 hores. Quasi totes les impremtes han contestat a la primera trucada, però les que no ho han fet, les hem pogut localitzar en altres moments. Llavors de les 59 impremtes que varen seleccionar, hem pogut extreure informació de totes.

2.2. Característiques de la població estudiada

Taula 1. Distribució territorial

Taula 1. Distribució territorial		
<i>TOTAL</i>	59	100%
<i>Badia de Palma</i>	28	47,5%
<i>Rest de Mallorca</i>	31	52,5%

Gràfic 1. Distribució territorial

En aquesta gràfic podem observar el nombre d'impremtes que hem trobat a les diferents localitats. Veiem que, en aquest estudi, hi ha més poques impremtes ubicades a la Badia de Palma que a la resta de Mallorca. Els pobles que formen part de la Badia de Palma són:

Arenal, Palma i Santa Ponça. Els pobles que formen la resta de Mallorca són els següents: Algaida, Artà, Binisalem, Son Servera, Campos, Felanitx, Inca, Lluçmajor, Manacor, Muro, Sa Pobla, Pollença, Alcúdia, Port de Pollença, Portocristo, Sta. Margalida, Santanyí i Sóller.

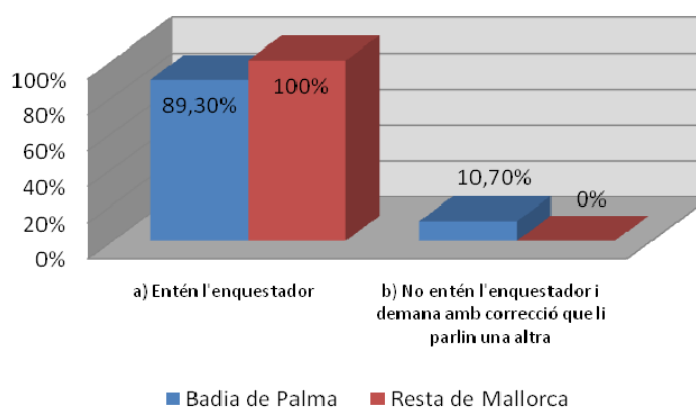
3. RESULTATS

3.1. Nivell de comprensió i actitud

Taula 2. Comprensió segons distribució geogràfica

		A) Entén l'enquestador		B) No entén l'enquestador i demana amb correcció que li parlin en una altra llengua	
	Total	Global	%	Global	%
Global	59	56	94,9%	3	5,1%
Badia de Palma	28	25	89,3%	3	10,7%
Resta de Mallorca	31	31	100%	0	0 %

Gràfic 2. Comprensió per zones

Amb aquesta taula i el gràfic observem el percentatge de la gent que ens ha entès quan hem parlat en català, encara que no vol dir que aquests ens responguessin en català. De la mateixa manera, veiem que no hem trobat cap persona que no ens ha entès. Aquestes persones que no ens han entès, ens han demanat correctament que

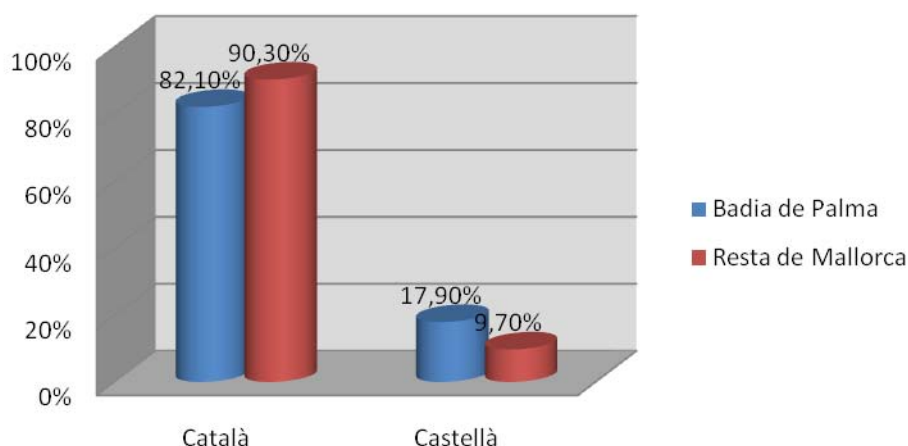
féssim servir una altra llengua. No hi ha hagut cap persona que ens demanés malament que parléssim en una altra llengua.

La diferència del percentatge que hi ha entre les persones que entenen i no entenen el català a la badia de Palma i a la resta de Mallorca és poca.

3.2. Llengua de resposta

Taula 3. Llengua de resposta segons distribució geogràfica					
		Català		Castellà	
	Total	Global	%	Global	%
Global	59	51	86,4%	8	13,6%
Badia de Palma	28	23	82,1%	5	17,9%
Resta de Mallorca	31	28	90,3%	3	9,7%

Gràfic 3. Llengua de resposta per zones

A la taula hi apareix la proporció de persones que han emprat a la conversa una llengua o una altra. Podem observar que n'hi ha una gran majoria que empra la llengua catalana per comunicar-se en aquesta situació i els llocs on ens varen contestar en castellà foren majoritàriament als pobles, contràriament a les hipòtesis que ens havíem fet. Ningú no ens va contestar en una altra llengua que no fos el castellà o el català, encara que hi havia persones que ens varen atendre, que per la manera de parlar es podia saber que eren estrangers. El català ha estat la llengua que, de manera molt majoritària, els enquestats han fet servir per respondre a unes preguntes formulades en aquesta llengua.

4. CONCLUSIONS

Els resultats que hem obtingut, no han estat exactament així com els esperàvem. Crèiem que hi hauria moltes més persones que no entendrien el català, però hem pogut comprovar que la gran majoria, un 89% a la badia de Palma i un 100% a la resta de Mallorca, l'entenien sense dificultat. La capacitat d'expressar-s'hi (86,4%) també presenta un valor més elevat del que hauríem pensat abans de aquest estudi.

Aquestes dades, tan elevades, obtingudes sobre la utilització del català en impremtes, fan pensar que la situació que presenta la llengua catalana en aquest àmbit

de l'activitat econòmica no es correspon amb els valors generals de les Illes; sens dubte, les persones que han contestat al telèfon no responen a una distribució comparable a la composició de la població illenca en general. En aquest sector laboral, potser a causa el tipus d'activitat, hi ha un percentatge molt alt de persones que fan servir aquesta llengua i un percentatge més elevat encara de persones que l'entenen.

Així i tot, la realització d'aquest treball ens ha permès adonar-nos que, com a mínim en determinats àmbits, les possibilitats d'usar el català en la comunicació amb persones desconegudes, encara que sigui mitjançant el telèfon, són molt més elevades que el que hauríem inicialment previst, ja que els casos en què hi hem estat enteses suposen més del 90% d'ocasions i en més del 85% dels casos hi hem obtingut resposta, en català.